

**CULTUUR IN BEDRIJF
LIMBURG**

rihl

**IMPACT
MAATREGELEN
CORONA VIRUS OP
PROFESSIOENELE
CULTURELE
SECTOR**

UITWERKING VAN DE ENQUÊTE STAND 20.3.2020

Respondenten: 44,6% zzp'ers in de kunsten, 55,4% culturele instellingen zoals filmhuizen, theaters, orkesten, jeugdtheater, dansgezelschap, presentatie-instellingen, musea, kunstencentra etc.

- De respondenten geven aan dat de gevolgen van de crisis langer merkbaar zullen zijn dan tot 6 april.
- De grotere culturele instellingen geven aan dat ze zeker tot start nieuwe culturele seizoen (september) last zullen hebben in verschillende vormen van deze crisis.
- Verschillende culturele instellingen maken zich grote zorgen over hun liquiditeit.
- Het overgrote deel wil op korte termijn overleg met subsidienten, liefst in gezamenlijkheid met meerdere overheden, dus provincie en gemeenten.
- Er zijn grote zorgen in de culturele sector, denk hierbij ook, naast de culturele veelal ook landelijke gesubsidieerde instellingen, aan kleinere gezelschappen, individuele kunstenaars en ZZP'ers, maar ook aan toeleveranciers zoals transporteurs die gespecialiseerd zijn in theatertournees en voorlopig dus geen werk hebben.
- Een initiatief voor een noodfonds voor de culturele sector wordt breed ondersteund.
- Financieel geeft de enquête aan dat er nu al 1,7 miljoen euro aan gederfde inkomsten zichtbaar zijn.
- Er wordt massaal werktijdverkorting aangevraagd (*deze regeling is opgeheven en gaat over in de Noodmaatregel Overbrugging voor Werkbehoud (NOW)*)
- In enkele gevallen worden zzp'ers doorbetaald voor al geplande werkzaamheden tot 6 april.

VERDERE DUIDING VAN DE ENQUÊTE

Professionele Kunstensector

De grootste verliezen zijn te zien bij theaters, poppodia, filmhuizen en culturele instellingen. Het gaat hier in sommige gevallen al om bedragen van €500.000,00 waar bijvoorbeeld het theater een combinatie functie heeft met restaurant en hotel en al op handen zijnde liquiditeitsproblemen voor poppodia.

Voor theater, dans en operagezelschappen zijn de gevolgen voor de tournees in Nederland en het buitenland groot, alle repetities worden afgelast, daarmee vervalt de planning en moet alles worden doorgeschoven. Daardoor is er onzekerheid of voorstellingen op later tijdstip betaald kunnen worden en de cast nog beschikbaar is op een later tijdstip. Ook is de vraag of alle tournees wel kunnen worden verplaatst bij de theaters en of festivals.

Vragen die heersen zijn (quote): Hoe om te gaan met betalen van al de mensen, veelal zzp'ers, die nu niet kunnen werken? Er worden kosten gemaakt, terwijl we geen zekerheid hebben over het al dan niet kunnen doorgaan van de voorstellingen in mei en juni.

*Voorbeeld: Toneelgroep Maastricht heeft een kleine vaste schil aan medewerkers naast een grote schil zelfstandigen. Dit betekent dat er veel zelfstandigen betaald zullen worden zonder dat ze hiervoor op dit moment prestaties kunnen leveren. Daarbij wordt het verplaatsen van voorstellingen moeilijk met een grote flexibele schil aan medewerkers daar die flexibele medewerkers (acteurs en dergelijke) op een later moment weer andere verplichtingen hebben. Het niet spelen van 10 voorstellingen *Great Gatsby*, verplaatsen van de première van *Jungfrau* en afgelasten repetities betekent naast de inkomstenderving geschatte extra kosten van €120.000,00.*

Door de voortijdige sluiting van de TEFAF lopen ook veel museale instellingen, presentatie-instellingen, galerieën en uitvoerend beeldend kunstenaars grote inkomsten mis (minder vanuit publieksinkomsten, minder verkoop van eigen werk dat in de TEFAF-periode vele malen hoger ligt dan in de rest van het jaar).

Zzp'ers in de professionele kunsten

Zelfstandige kunstenaars hebben door het wegvallen van de inkomsten een acuut financieel probleem. De enquête geeft aan dat de financiële schade tussen €1.500-€6.000 per persoon is vanwege het wegvallen van opdrachten waardoor er geen inkomsten zijn. Dit bedrag lijkt hoog maar er dient rekening gehouden te worden met het feit dat veel zzp'ers juist in deze periode veel werk hebben, bijvoorbeeld als muzikant in de Matthäus-Passion of als technici voor de verschillende producties. Ze verdienen dan wellicht gemiddeld meer in deze periode dan in een latere periode zoals in de zomer.

Quote: Het betekent dat ik door de bedrijven en opdrachtgevers voor wie ik werk als externe wordt gezien. Ik heb geen enkele baanzekerheid, en wordt dus door een gebrek aan juridische verplichting, ook als eerste door opdrachtgevers geschrapd.

Euregionale culturele samenwerking

Omdat veel culturele instellingen en makers over de grens in het nabije buitenland werken zijn daar extra inkomstendervingen. Te meer omdat landelijke cultuurfondsen speelbeurten in het nabije buitenland niet (altijd) meerekenen op de lijst met prestatie-eisen maar Limburgse instellingen daar juist veel spelen. De uitkoopsommen zijn vaak hoger en dat geeft extra inkomsten die de instellingen door de lagere uitkoopsom en aantal speelbeurten in danwel de eigen provincie danwel landelijk kunnen compenseren. Veel gesubsidieerde instellingen hebben hun primaire speelgebied in de Euregio dit geldt zelfs als extra pre voor de provinciale overheid.

- Nu ook in de Euregio het gehele openbare leven stilligt komt de vraag, hoe om te gaan met verschillende regelgeving en maatregelen nu maar ook na 6 april.
- Onduidelijk is wie in kaart brengt welke maatregelen er in de buurlanden voorhanden zijn voor de culturele sector in Limburg.
- Organisaties met internationale bezetting hebben te maken met grote bezorgdheid over allerlei verschillende reis-restricties.
- Ongewisheid over het aanreizen van de diverse artiesten heeft een immense impact op de repetitieplanning en zorgt voor extra werkdruk en overuren bij medewerkers; wellicht zullen voorstellingen artistiek aangepast moeten worden.
- Twee euregionale festivals in deze periode zijn geannuleerd: Schrit_tmacher festival en Euregion Film Festival.
- Verkeer tussen buurlanden is moeilijk danwel onmogelijk, er gelden afwijkende lockdown regels en er zijn andere fiscale consequenties.
- Voorbereiding van de grote internationale samenwerking liggen stil, daardoor komen producties in gevaar voor het huidige en ook toekomstige seizoen.

Quote: Overleg met Duitse collega's over Euregionale samenwerking wordt op dit moment opgeschort, hierdoor zullen een aantal ambities in samenwerking voor het nieuwe seizoen niet gerealiseerd worden naar alle waarschijnlijkheid.

Bevindingen n.a.v. enquête door Team Cultuuronderzoek van Universiteit Maastricht:

De respons lijkt redelijk hoog te zijn, wat de zorg in de sector weerspiegelt. Wij weten overigens niet naar hoeveel partijen de vragenlijst inmiddels is verstuurd. Of is dit moeilijk te zeggen omdat de vragenlijst breed gedeeld is? Wat met name opvalt is de situatie van de zelfstandigen. Daar zijn de problemen het grootst en het nijpendst. Voor hen zijn de gevolgen veel acuter en veel ernstiger dan voor de gesubsidieerde cultuurinstellingen. Een (fors) deel van de inkomsten van de laatsten bestaat uit subsidie en die gaat vooralsnog gewoon door, wat de inkomstenderving matigt.

Voor niet-gesubsidieerde cultuurproducenten en cultuuraanbieders geldt dat al hun inkomsten eigen inkomsten zijn en die staan nu sterk onder druk. Maatregelen voor deze groep verdienen daarom voorrang. Iedereen heeft het momenteel lastig, maar sommigen meer dan anderen. Het zou mooi zijn een beroep te doen op de onderlinge solidariteit in de sector. Bijvoorbeeld door opbrengsten van reeds verkochte tickets voor afgelaste voorstellingen te gebruiken voor hulp aan artiesten betrokken bij de afgelaste voorstellingen.

Wat verder opvalt is dat velen nog niet goed kunnen aangeven hoe groot de financiële gevolgen zijn over de aangegeven periode van ruim 3 weken. Dat maakt het noemen van een totaalbedrag lastig.

Een aantal kunstenaars vult hiervoor een hoog bedrag in, wat suggereert dat zij op jaarbasis vele malen modaal verdienen. Het kan echter ook betekenen dat zij hun inkomsten juist in deze maand genereren en/of dat er hoge kosten zijn verbonden aan de genoemde (gederfde) inkomsten. Wat verder onduidelijk is of iedereen dezelfde criteria hanteert. Trekt iedereen de niet-gemaakte kosten af van het bedrag dat wordt genoemd onder gemiste inkomsten?

Maar goed, dat geldt voor veel opgaven van schade aan sectoren die we nu zien.

Een aanvullende vraag is natuurlijk hoe wordt omgegaan met reeds verkochte tickets voor voorstellingen. Zolang de voorstellingen worden verplaatst en de tickets niet worden terugbetaald, zullen de gemiste inkomsten wat betreft reeds verkochte tickets erg meevallen. Echter, voor nieuwe zaken waarvoor de ticketverkoop nu in deze periode (nog) moet plaatsvinden, is dat natuurlijk een heel andere situatie. En hoe wordt er omgegaan met individuele artiesten en hun afspraken met gezelschappen en festivals die activiteiten moeten annuleren? Het zijn allemaal situaties die zich momenteel natuurlijk in allerhande sectoren voordoen, en waarvoor men nog nieuwe antwoorden en oplossingen moet vinden.

[Team Cultuuronderzoek Universiteit Maastricht](#)
[Dr. Joop de Jong, Sandra van Helden MA, Ward Schoonbrood MA](#)

[Cultuur in Bedrijf Limburg](#)
[Nicolle van Lith en Joery Wilbers](#)

CULTUUR IN BEDRIJF
LIMBURG

cihl